Dosarul nr.2-20847/2019

H O T Ă R Î R E
În numele Legii

07 noiembrie 2024 mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul Centru)
Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecătorul - Mazur Nadejda
Grefier: - Cucuetu Inga
Cu participarea
Avocatului: - Aronov Roman
examinând în ședință publică pricina civilă la cererea lui

Calion Igor către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în vederea detenției sale în Penitenciarul nr. ***** în perioada *****, pe parcursul a ***** zile și încasarea cheltuielilor de asistență juridică,

A c o n s t a t a t :

Argumentele participanților la proces

Reclamantul Calion Igor la 24.10.2019 s-a adresat în instanța de judecată cu prezenta acțiune împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în vederea detenției sale în Penitenciarul nr. ***** în perioada *****, pe parcursul a ***** zile și încasarea cheltuielilor de asistență juridică.

În motivarea acțiunii de bază și acelei concretizate, depuse la 15.05.2024, reclamantul indică că, conform sentinței judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 15 mai ***** a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunilor prevăzute de art.*****alin. (1), art***** alin. (1) Cod penal și condamnat la 2 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis. Și- a executat efectiv pedeapsa în instituțiile penitenciare nr. 13 și nr. 15.

Menționează reclamantul că din momentul plasării sale în Penitenciarul nr. 13-Chișinău, la data de *****7, până la data de executare a pedepsei-08 octombrie 2019, a suportat condiții nedemne, inumane sau grele/rele de detenție, în special la suprapopularea carcerală. Afirmă că în prima parte din perioada sa de detenție în Penitenciarul nr.13- Chișinău a fost instalat într-o celulă cu 20 de paturi împârțite între 20 de deținuți, cu suprafață de 31,92 m.p.(celula cu nr.16), apoi în perioada *****- a fost plasat într-o celulă cu 16 paturi pentru 16 deținuți, cu suprafață de 31,86 m.p.

(celula cu nr. 17).În perioada 13.09.***** – 26.09.*****, a fost plasat în celulă nr. 16, de 31,92 m2, pe care o împărțea cu alți 19 deținuți.

În continuare, în perioada 26.09.***** – 28.09.*****, a fost plasat în celulă nr.116, de 09,10 m.p., pe care o împărțea cu alți 3 deținuți. În perioada 28.09.***** – 23.10.***** , a fost instalat în celulă nr.165, de 22,84 m.p., pe care o împărțea cu alți 11 deținuți.De la 23.10.***** până la 01.01.2019 a fost plasat într-o celulă cu 20 paturi pentru 20 deținuți, cu suprafață de 31,92 m.p. (celula cu nr. 16)

Consideră reclamantul că în perioada respectivă de timp cât a fost deținut în Penitenciarul nr.13, i s-a încălcat dreptul garantat de art. 24 din Constituția Republicii Moldova, suportînd o gravă situație de supraaglomerare. Astfel, chiar dacă se ține cont de informațiile furnizate de administrația instituției penitenciare, fiecare dintre persoanele deținute în celulele reclamantului dispunea de un spațiu cuprins între 1,6 m2 și 2,3 m2, ceea este cu mult inferior normei normative stabilite prin art. 225 alin. (4) Codul de executare: norma de spațiu locativ stabilit pentru un condamnat nu poate fi mai mică de 4 m2. În condițiile supraaglomerării celulelor, aerul era irespirabil și leșinurile erau frecvente în rândul deținuților. Lipsa de apă potabilă timp de mai multe ore zilnic, precum și saltelele vechi de peste 10 ani, îmbibate de urină , praf și căpușe, constituiau focare de infecție și surse de boli.

Vara temperatura în celule depășea 35-40 de grade, deși ferestrele și ușile erau deschise, iar iarna era foarte frig. Celula nu era dotată cu sistem de ventilare. Pereții și tavanul erau umezi, iar grupul sanitar nu era separat de spațiul de locuit din celulă. Condițiile de igienă erau deplorabile, mâncarea proastă, lingeria d e pat sau lipsea, sau se schimba foarte rar. Curățenie în celulă nu se făcea nici odată. Lumina era prea slabă pentru a citi în celulă. Astfel, solicită pentru încălcarea art. 3 CEDO- condiții inumane și degradante, încasarea prejudiciului moral în mărime de *****00 lei pentru deținerea în Penitenciarul nr. 3 Chișinău în perioada *****, pe parcursul a ***** zile și, încasarea cheltuielilor de asistență juridică- 5000 lei.

În ședința de judecată reprezentantul reclamantului I,Calion a susținut acțiunea din motivele de drept și de fapt invocate și a solicitat admiterea.

Reprezentantul Ministerului Justiției nu recunoaște mărimea prejudiciului solicitat și consideră că acțiunea urmează a fi respinsă ca neîntemeiată. Invocă că Reclamantul și-a înaintat acțiunea în baza Încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 12.12.2023, prin care a fost admisă plângerea privind constatarea deținerii în condiții contrare art. 3 CEDO, respectiv a solicitat acordarea unei compensații în bani pentru deținerea în condiții precare de detenție, în temeiul art. 473/2-473/4 din Codul de procedură penală , pentru perioada deținerii în Penitenciarul nr.13 – Chișinău și Penitenciarul nr. 15- Cricova (în total perioada de ***** de zile). Conform încheierii menționate, s-a constatat faptul deținerii lui. I. Calion în Penitenciarul nr. 13- Chișinău și respectiv în Penitenciarul nr.15- Cricova, în condiții

contrare art. 3 CEDO pe o perioadă de ***** de zile, în calitate de condamnat (până la momentul eliberării sale din detenție la data de 08.10.2019).

Potrivit art.473/4 alin. (3) și (4) din Codul de procedură penală, în cazul în care se constată că plângerile deținuților referitoare la condițiile de detenție sunt întemeiate, judecătorul de instrucție trebuie să ofere acestora despăgubire echitabilă pentru fiecare zi de detenție în aceste condiții. Prin urmare, judecătorul de instrucție are la dispoziție două forme distincte de compensare a prejudiciului cauzat pentru detenția în condiții precare și anume: reducerea pedepsei și/sau acordarea unei despăgubiri bănești.Cea de-a doua formă de despăgubire presupune încasarea în favoarea deținutului a sumei bănești în mărime de până la 2 unități convenționale (art. 473^4 alin. (5) din Codul de procedură penală), pentru fiecare zi în care reclamantul/deținutul a suferit încălcarea condițiilor de detenție , precum și a costurilor și cheltuielilor aferente.

Prin acțiunea formulată , reclamantul solicită acordarea sumei de 60 000 lei cu titlu de despăgubiri bănești indicând asupra faptului că acestea sumă ar asigura o compensație suficientă și echitabilă a prejudiciului moral suferit.

Astfel, suma despăgubirii solicitată de reclamant, în raport cu perioada constatată ca fiind deținere în condiții precare, este nejustificată, nefiind explicată solicitarea privind încasarea sumei maxime, de vreme ce legea prevede încasarea în favoarea condamnatului a sumei bănești în mărime de până la 2 unități convenționale pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție.

În cauza Drăniceri vs. Moldova (cererea nr. 31975/15), Curtea, analizând eficiența mecanizmului preventiv și compensator, a considerat că cuantumul maximal de 5,10 EUR pentru o zi de detenție în condiții precare, prevăzut în calitate de despăgubire de către noile prevederi moldovenești la fel nu ar putea fi considerate nerezonabile. În așa fel, pentru fiecare caz în parte, judecătorul, la stabilirea cuantumului despăgubirii, urmează să ia în considerare în special perioada în care reclamantul a fost supus condițiilor de detenție precare, această durată fiind un factor important în aprecierea amplorii prejudiciului moral suferit de persoana în cauză.

De remarcat faptul că, potrivit prevederilor art. 473/4 alin. (5) din Codul de procedură penală, în cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art. 473/2 alin. (3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei în condițiile alin. (4) din prezentul articol, iar în privința perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului a sumei bănești în mărime de până la 2 unități convenționale pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție și care este o limită maximă a compensației ce poate fi acordată pentru această categorie de cauze. Mai atenționează asupra faptului că norma instituită la art. 473/4 alin. (5) din Codul de procedură penală, comportă un caracter flexibil în ceea ce privește aprecierea cuantumul despăgubirilor bănești, astfel încât, la stabilirea sumei

despăgubirilor ce urmează a fi acordate, judecătorul poate aplica până la 2 unități. În acest sens, judecătorul dispune de discreția în determinarea mărimii compensației acordate. Drept urmare, reclamantul nu a justificat cu argumente pertinente cuantumul despăgubirilor solicitate în suma fixă de 60 000 lei, pentru compensarea prejudiciului moral și material. Solicită respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată.

În drept, ne întemeiem referința pe prevederile art. 4,5, 118,121,122,130,186 din Codul de procedură civilă și art. 473^4 din Codul de procedură penală.

Intervenientul accesoriu Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, fiind citat în mod legal, în ședința de judecată nu s-a prezentat.

Aprecierea instanței de judecată:

Audiind participanții la proces, studiind materialele cauzei civile, instanța de judecată ajunge la concluzia că cererea de chemare în judecată este întemeiată și pasibilă de a fi admisă parțial din următoarele considerente.

Art.5 alin.(1) Cod de procedură civilă, stupulează că, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime.

În conformitate cu art.118 alin.(1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

În conformitate cu art.130 alin.(1) al aceluiași Cod, instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În ședința de judecată, instanța a constatat că, reclamantul Calion Igor prin sentința judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 15 mai ***** a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunilor prevăzute de art.*****alin. (1), art***** alin. (1) Cod penal și condamnat la 2 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis (f.d.10-15, vol.1).

Și- a executat efectiv pedeapsa în instituțiile penitenciare: dintre care ***** zile -în Penitenciarul nr. 13 din Chișinău, fapt confirmat prin adeverința eliberată ultimului, răspunsul Penitenciarului nr. 13 nr. 7/c-2569/18 din 28.12.2018 (f.d.18,19, vol.1).

Faptul condițiilor de detenție din Penitenciarul nr. 13 se demonstrează prin Raportul privind vizita preventivă efectuată la Penitenciarul 13 mun.Chișinău pe data de 04.01.2018 (f.d.20-26,vol.1).

De asemenea la 26.03.2019 I.Calion a depus în instanță o plîngere împotriva administrației instituției penitenciare, referitoare la condițiile de detenție, care conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului

afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Conform art. 473[1] alin. (l) din Codul de procedură penală, plângerea împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, încalcă drepturile condamnatului sau prevenitului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale poate fi înaintată de către condamnat sau prevenit personal sau prin intermediul unui avocat la instanța în a cărei rază teritorială se află instituția penitenciară ale cărei acțiuni sau inacțiuni se contestă.

Alin.(3) a aceleiași norme statuează că, condamnații care au fost deținuți cel puțin 10 zile în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, drepturi care reies din obligația statului de a asigura condițiile de detenție, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.

Potrivit alin.(5) art. 473[4] din Codul de procedură penală, în cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art. 473[2] alin.(3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei în condițiile alin.(4) din prezentul articol, iar în privința perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului, din contul bugetului de stat, a sumei băneşti în mărime de până la 2 unități convenționale pentru fiecare zi de detenție în condiții precare, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente.

Prin încheierea nr. 21ji-1355/2023 a judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 12.12.2023 s-a admis plîngerea condamnatului I.Calion și s-a constatat faptul că, condamnatul Calion Igor a fost deținut pe o perioadă totală de ***** zile și anume din data de 20.05.***** pînă la data de 10.01.2019 în Penitenciarul nr. 13 Chișinău în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (f.d.24-27, vol.2).

Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău nr. 21r-32/24 din 28.03.2024 încheierea menționată a fost menținută fără modificări (f.d. 28-34, vol.2).

Astfel, s-a constatat cu certitudine că potrivit probelor prezentate, începînd cu data de 20 mai ***** condamnatul I.Calion s-a aflat în Penitenciarul nr.13-Chișinău, fiind deținut în celula nr. 16 cu suprafața de 31,92 m.p. 20 de deținuți, apoi în perioada *****- a fost plasat într-o celulă cu 16 paturi pentru 16 deținuți, cu suprafață de 31,86 m.p. (celula cu nr. 17).În perioada 13.09.***** – 26.09.*****, a fost plasat în celulă nr. 16, de 31,92 m2, pe care o împărțea cu alți 19 deținuți. În continuare, în perioada 26.09.***** – 28.09.*****, a fost plasat în celulă nr.116, de 09,10 m.p., pe care o împărțea cu alți 3 deținuți. În perioada 28.09.***** – 23.10.***** , a fost instalat în celulă nr.165, de 22,84 m.p., pe care o împărțea cu alți 11 deținuți. De la 23.10.***** până la 01.01.2019 a fost deținut într-o celulă cu 20 paturi pentru 20 deținuți, cu suprafață de 31,92 m.p. (celula cu nr. 16).

De aici rezultă că în toată perioada de detenție a lui I.Calion în Penitenciarul nr. 13, acestuia nu i-au fost asigurate condiții normale de detenție, avînd în vedere că în toată această perioadă a fost deținut în celule fără a-i fi asigurat spațiul minim de 4 m.p., după cum prevede art. 225 alin.(4) din Codul d e executare, care prevede că, norma de spaţiu locativ stabilit pentru un condamnat nu poate fi mai mică de 4 m^2.

La fel instanța reține că conform art. 473^4 alin. (1)- (2) din Codul de procedură penală, la evaluarea condiţiilor de detenţie, instanţa de judecată dă apreciere atît probelor prezentate de părţi, cît si rapoartelor instituţiilor naţionale si internaţionale în domeniu. La evaluarea condiţiilor de detenţie, instanţa de judecată ţine cont de efectele cumulative ale condiţiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale condamnatului.

În sensul pretențiilor și circumstanțelor de fapt menționate, se rețin prevederile art.3 a Convenției Europene pentru apărarea drepturilor omului, nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat în nenumărate rânduri în practica sa, inclusiv instituită în cauzele contra Moldovei că, articolul 3 al Convenției consfințește una din cele mai fundamentale valori ale unei societăți democratice. Acesta interzice, în termeni absoluți, tortura şi tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante, indiferent de circumstanțe şi de comportamentul victimei (cauza Mozer c. Republicii Moldova şi Rusiei, 23 februarie 2016, § 117; cauza Rotaru c. Moldovei, 15 februarie 2011, § 30; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 62).

La constatarea condițiilor de detenție, instanţa naţională va ţine cont de faptul că maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidenţa art. 3. Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă. El depinde de toate circumstanțele cauzei, precum ar fi durata maltratării, urmările sale fizice şi psihice şi, în unele cazuri, de sexul, vârsta şi starea sănătăţii victimei (cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978, § 162; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 63).

În jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului s-a constatat că anumite condiţii de trai ale deţinuţilor constituie tratamente inumane şi/sau degradante, şi anume: suprapopularea din penitenciare - consideră că fiecare deţinut trebuie să aibă un spaţiu de cel puţin 4 m2 (cauza Ostrovar v. Republica Moldova, hotărârea din 13.09.2005, § 80); celulele nedotate (cauza Becciev v. Republica Moldova, hotărârea din 04.10.2005, § 46), cu acces limitat sau lipsa accesului la lumina zilei (cauza Alver v. Republica Moldova, hotărârea din 08.11.2005, § 53), puţin sau deloc încălzite, fără sistem de ventilare, insalubre; lipsa posibilităţilor de recreare; lipsa hranei (cauza Becciev v. Republica Moldova, hotărârea din 04.10.2005, § 43-44); lipsa unei asistenţe medicale corespunzătoare (cauza Holomiov v. Republica Moldova, 07.11.2006).

Totodată, statul trebuie să asigure ca persoana să fie deţinută în condiţii care sunt compatibile cu respectarea demnităţii sale umane, ca modul şi metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferinţe sau dureri de o intensitate care să depăşească nivelul de suferinţă inerent detenţiei şi că având în vedere exigenţele detenţiei, sănătatea şi integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenţei medicale necesare (cauza Kudla c. Poloniei, 26 octombrie 2000, § 94). Atunci când sunt evaluate condiţiile de detenţie, trebuie luate în consideraţie efectele cumulative ale acestor condiţii, precum şi durata detenţiei (cauza Ostrovar c. Moldovei, 13 septembrie 2005, § 80).

Curtea a considerat un tratament ca fiind „degradant", atunci când s-a cauzat victimelor sentimente de frică, îngrijorare şi inferioritate capabile să le umilească şi să le înjosească (Kudla v. Poland [GC], nr. 30210/96, § 92, ECHR 2000-XI). Pentru a determina dacă o anumită formă de tratament este „degradantă" în sensul articolului 3, Curtea va lua în calcul dacă scopul acestui tratament a fost de a umili şi înjosi persoana şi dacă, în ceea ce priveşte consecinţele, acest tratament a afectat negativ personalitatea ei, într-un mod incompatibil cu articolul 3. Chiar şi absenţa unui asemenea scop nu poate exclude categoric o constatare a violării articolului 3 (Raninen v. Finland, hotărâre din 16 decembrie 1997, Reports of Judgments and Decisions, 1997-VIII, § 55 şi Peers v. Greece, nr. 28524/95, § 74, ECHR 2001-III).

Suplimentar, se reține că art. 6 din CEDO impune în special, în sarcina instanţei obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, argumentelor şi probelor propuse de părți, cu excepția cazului în care se apreciază relevanța acestora.

Pe de altă parte, se reține că obligația motivării deciziilor impusă instanțelor de art. 6 § 1 din CEDO, nu poate fi înțeleasă ca impunând formularea unui răspuns detaliat la fiecare argument (hotărârea CtEDO, pct. 80-81, Perez c. Franţei, Van de Hurk c. Ţărilor de Jos).

Astfel, cu referire la condiţiile de cazare a lui Calion Igor, instanţa de judecată instanța va face trimitere la Hotărârea Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnaţi, care în punctul 464 stipulează că "Fiecare deţinut se asigură cu spaţiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 metri pătraţi, care trebuie să fie iluminat natural şi artificial, încălzit şi ventilat conform normativelor de construcţii".

Cu referire la acest aspect, în Raportul privind vizita preventivă efectuată la Penitenciarul nr. 13 la data de 4 ianuarie 2018, membrii Comisiei la compartimentul II „Informaţii generale despre instituţie" la alin. 1 au indicat: „La momentul vizitei, în instituţie erau deţinute 1070 persoane (cu 500 de deținuți mai mult decât numărul maxim admis; dintre care 74 femei și 20 minori (19 băieți și o fată), 2 deținuți pe viață, 117 persoane deținute în serviciul medical". La comportamentul III „Situaţia deținuților bărbați" la pct.1 se indică: „Consiliul salută faptul că Ministerul Justiției prin ordinul său nr. 1159 din 19.12.*****, cu privire la aprobarea numărului maxim de persoane admis pentru deținere în penitenciare, introduce normele reale privind

stabilirea plafoanelor de detenție pentru instituțiile penitenciare și se abrogă ordinul MJ nr. 576 din 31.12.2014, cu privire la aprobarea numărului maxim de condamnați admiși pentru deținere în penitenciare. Conform ordinului precedent numărului maxim de condamnați admiși pentru deținere în penitenciarul nr. 13 mun. Chișinău era de 1000 persoane. Conform ordinul MJ nr. 1159 din 19.12.***** numărul maxim de deținuți admiși pentru deținere în penitenciarul nr. 13 mun. Chișinău a fost redus până la 570 persoane. Acest ordin a întrat în vigoare din 01. 01. 2018.Așadar, Consiliul constată că intrarea noului ordin în vigoare nu a schimbat situația reală a deținuților. La momentul vizitei fiecare deținut beneficia de suprafața locativă aproxmativ de 2,1 m^2. Problema suprapopulării penitenciarelor nu poate fi soluționată prin recalcularea simplă a numărului maxim admis pentru deținere în penitenciare. Menținerea numărului mare de deținuți în P-13este în mare parte determinată de deținerea îndelungată a aflării în instituție a persoanelor cu sentința definitivă și celor care au contestat decizia la curtea de apel (circa 50% din persoanele aflate la momentul vizitei).

Totodată, se va reține că membrii Consiliului de prevenirea Torturii în raport indică şi situaţia în ceea ce priveşte asistenţa medicală, reiterând la compartimentul VI„Asistenţa medicală în Penitenciarul nr. 13” la pct. 10 că, „Reieşind din numărul mare de condamnaţi şi deficitul de personal medical, Consiliul îşi exprimă îngrijorarea privind accesul deţinuţilor la îngrijiri medicale”. În compartimentul Constatări este indicat „Consiliul constată că penitenciarul nr. 13 тип. Chișinău constituie, în sine, o sursa de stres care poate duce la intensificarea gândurilor suicidale. Condițiile de detenție în penitenciar nu pot acorda o atmosferă, cât de puțin, terapeutică. Mai mult decât atât, penitenciarul nu dispune de încăperi pentru desfășurarea activităților de psihoterapie individuală sau de grup. Pentru Consiliu este evident ca specialiști psihologi nu au instrumente standardizate pentru a diagnostica riscul automutililor și a tentativelor de suicid în rândul deținuților. Specialiști psihologi nu au instruiri necesare în psihoterapie și, evident, nu pot acorda servicii de calitate deținuților predispuși spre acțiuni de automutilare și suicid ori aflați în stres cronic în legătură cu detenția și statutul său juridic”, iar la pct. 9- Persistă problema spațiilor locative, celulelor suprapopulate. La momentul vizitei fiecare deținut beneficia de suprafața locativă aproximativ de 2,1 m2. Conform ordinul MJ nr. 1159 din 19.12.***** numărului maxim de deținuți admis pentru deținere în penitenciarul nr. 13 тип. Chișinău a fost redus până la 570 persoane, iar numărul deținuților aflați în P-13 la data de 04.01.18 era de 1070 persoane”. Totodată la pct. 12-15 se indică că ” Deținuții nu au la dispoziție servicii de salubrizare/spălare a hainelor/lenjeriei; Administrația Penitenciarului nr. 13 nu oferă deținuților lenjeria strict necesară; Unele spații de plimbări sunt utilizate drept spații de uscare a hainelor; Alimentarea deținuților este de o calitate nesatisfăcătoare; Există o problemă în asigurarea cu personal medical, ce influențează accesul la servicii medicale a condamnaților, precum și documentarea pretinselor acte de tortură, tratamente inumane și degradante”.

Suplimentar, în compartimentul Recomandări la pct. 5-9 se recomandă: ”Întreprinderea măsurilor de asigurare a deținutelor cu apă potabilă; Dezinfectarea periodică a celulelor; Identificarea și punerea la dispoziția deținuților a spațiilor de uscare a hainelor; Asigurarea ca persoanele deținute să aibă acces la personal medica! la scurt timp de la expunerea solicitării; Unificarea registrelor de leziuni traumatice și automutilări în vederea documentării adecvate a oricăror traumatisme constatate la deținuți la intrare/ieșire în/din instituție și pe parcursul deținerii.”

Se mai reține că potrivit informației prezentate de reprezentantul administrației Penitenciarului nr. 13 mun. Chișinău din 27.12.2018, se reține că Caloin Igor a fost deținut în perioada 20.05.*****-12.09.*****, a fost deținut în celula nr. 16, cu o capacitate de 20 locuri și suprafața de ***** m2, în perioada *****, a fost deținut în celula nr. 17, cu o capacitate de 16 locuri și suprafața de ***** m2, în perioada 13.09.*****-26.09.*****, a fost deținut în celula nr. 16, cu o capacitate de 20 locuri și suprafața de ***** m2, în perioada 26.09.*****-28.09.09.*****, a fost deținut în celula nr. 116, cu o capacitate de 4 locuri și suprafața de ***** m2, în perioada 28.09.*****-23.10.*****, a fost deținut în celula nr. 165, cu o capacitate de 12 locuri și suprafața de 22.84 m2, în perioada 23.10.*****-prezent 27.12.2018, a fost deținut în celula nr. 16, cu o capacitate de 20 locuri și suprafața de ***** m2. Contrar recomandărilor precizate, studiind raportul prezentat, instanţa a stabilit că, suprafaţa celulelor, în care a fost deţinut Igor Calion, nu exclude mobilierul şi veceul aflat în celule.

De precizat că în mai multe cauze, Curtea a notat cu îngrijorare repetarea problemelor în privinţa condiţiilor precare de detenţie în Penitenciarul nr. 13 - Chișinău. Aceasta notează că, în repetate rânduri, a constatat încălcarea articolului 3 din Convenţie în privinţa acestui penitenciar (cauza Shishanov c. Moldovei, 15 decembrie 2015, § 127), însă această problemă sistemică continuă să persiste.

În cauza Kalashnikov c. Rusiei, precum şi în cauza Ostrovar c. Moldovei, Curtea a constatat că, supraaglomerarea deja ridică în sine o chestiune în temeiul articolului 3 al Convenţiei, în special când ea durează perioade lungi de timp, aşa cum se reţine în cazul autorului plângerii în interesele condamnatului, care a fost deţinut în perioada sus indicată. E de reţinut şi faptul că, în cazurile anterioare, în care reclamanţii au avut la dispoziţie mai puţin de 3 m2 de spaţiu vital, Curtea a constatat că supraaglomerarea era suficient de gravă încât să justifice, în sine, constatarea încălcării art. 3 din Convenţie (Sulejmanovic c. Italiei, 16 iulie 2009, §51; Lind c. Rusiei, 6 decembrie 2007, §59).

Astfel, dificultăţile cu care s-a confruntat reclamantul pe parcursul detenţiei sale în perioada de timp respectivă, au depăşit nivelul inevitabil de suferinţă inerent detenţiei şi au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenţie, aceste condiţii fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul vizat și cauzarea de prejudicii morale.

Sub acest aspect, instanța de judecată ținând cont de cele menționate supra**,** va admite parțial cererea de chemare în judecată semnată de avocatul Aronov Roman în interesele lui Calion Igor împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Ministerul Finanțelor, cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în vederea detenției sale în Penitenciarul nr. ***** în perioada *****, pe parcursul a ***** zile.

Pe cale de consecință, instanța va încasa de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Calion Igor (IDNP *****) prejudiciul moral în mărime de ***** lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime de ***** lei.

Argumentele Ministerului de Justiție expuse în referință poartă un caracter nefondat, u rmînd a fi respinse, dat fiind faptul că toate aceste argumente au fost deja supuse examinării în fața CtEDO în alte cauze similare, care a apreciat alegațiile Guvernului ca fiind neîntemeiate. Analizînd practica CEDO referitor la acordarea pentru aceste încălcări a prejudiciului moral, instanța, ținînd cont de constatarea violării art. 3 din Convenție în timpul detenției lui I,Calion, de efectele cumulative ale condițiilor de detenție ale lui I.Calion, durata detenției, a considerat echitabil de a încasa din bugetul statului în beneficiul lui I.Calion prejudiciul moral în mărime de 30000 lei, sumă pe care o consideră justificată, echitabilă și rezonabilă.

În baza celor expuse, în conformitate cu art.art. 238-241 CPC, instanţa de judecată

H O T Ă R Ă Ş T E :

Se admite acțiunea parțial.

Se încasează de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Calion Igor (IDNP *****) prejudiciul moral în mărime de ***** lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime de ***** lei.

În rest, acțiunea se respinge ca neîntemeiată.

Hotărârea poate fi atacată cu apel în Curtea de Apel Chişinău în termen de 30 zile de la data pronunţării dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Chişinău (sediul Centru).

Preşedintele şedinţei,judecător: Nadejda Mazur